

pro reliquo temporis spatio, scilicet usque ad tempus, quo volunt contrahere, admittantur testes idonei, qui legitime, vel concludenter deponant statum liberum contrahere volentium, & reddant sufficientem rationem causae eorum scientiae, absque eo quod teneantur deferre attestations Ordinariorum locorum, in quibus contrahere volentes moram traxerunt. Si vero responderit, contrahere volentes esse cives,

9 Interrogetur, sub qua Parochia hactenus contrahere volentes habitarunt, vel habitent de praesenti. Item, an ipse testis sciat, aliquem ex praedictis contrahere volentibus, quandoque habuisse uxorem, vel maritum, aut professum fuisse in aliqua Religione approbata, vel suscepisse aliquem ex Ordinibus sacris, Subdiaconatum, scilicet, Diaconatum, vel Presbyteratum, vel habere aliud impedimentum, ex quo non possit contrahi Matrimonium. Si vero testis responderit, non habuisse uxorem, vel maritum, neque aliud impedimentum, ut supra,

10 Interrogetur de causa scientiae, & an sit possibile, quod aliquis ex illis habuerit uxorem, vel maritum, aut aliud impedimentum, &c. & quod ipse testis nesciat. Si responderit affirmativè, supersedeatur, nisi ex alijs testibus probetur concludenter, non habuisse uxorem, vel maritum, neque ullum impedimentum, &c. Si vero responderit negativè,

11 Interrogetur de causa scientiae, ex quo deinde Iudex colligere poterit, an testi sit danda fides. Si responderit, contrahere volentes habuisse uxorem, vel maritum, sed esse mortuos,

12 Interrogetur de loco, & tempore, quo sunt mortui, & quomodo ipse testis sciat, fuisse conjuges, & nunc esse mortuos: & si respondeat mortuos fuisse in aliquo Hospitali, vel vidisse sepeliri in certa Ecclesia, vel occasione militiae sepultos fuisse à militibus, non detur licentia contrahendi, nisi priùs recepto testimonio à Rectore Hospitalis, in quo praedicti decesserunt, vel à Rectore Ecclesia, in qua humata fuerunt eorum cadavera, vel si fieri potest, à Duce illius Cohortis, in qua descriptus erat miles. Si tamen hujusmodi testimonia haberi non possunt, Sacra Congregatio non intendit excludere alias probationes, quæ de jure communi possunt admitti, dummodo sint legitimæ, & sufficietes.

13 Interrogetur, an post mortem dicti conjugis defuncti aliquis ex praedictis contrahere volentibus transierit ad secunda vota. Si responderit negativè,

14 Interrogetur, an esse possit, quod aliquis ex illis transierit ad secunda vota, absque eo quod ipse testis sciat. Si responderit affirmativè, supersedeatur in licentia, donec producantur testes, per quos negativa coarctetur concludenter. Si vero negativè,

15 Interrogetur de causa scientiae; qua pérpensa, judex poterit judicare, an concedenda licentia, vel non.

16 Si contrahentes sunt vagi, non procedatur ad licentiam contrahendi, nisi doceant per fidem Ordinariorum suorum esse liberos, & in alijs servata forma Concilii Tridentini, in cap. Multi sess. 24.

17 Fides, aliaque documenta, quæ producuntur de partibus, non admittantur, nisi sint munita sigillo, & legalitate Episcopi Ordinarii, & recognita saltem per testes, qui habeant notam, manum, & sigillum: & attente consideretur, quod fides, seu testimonia bene, & concludenter identificant personas, de quibus agitur.

18 Pro testibus in hac materia recipientur magis consanguinei, quam extranei, quia præsumuntur melius informati; & cives magis, quam exteri: nec admittantur homines vagi, & milites, nisi data causa, & maturo consilio: &

Notarius exactè describat personam testis, quam si cognoscit, utatur clausula, mibi bene cognitus; sin minus examen non recipiat, nisi una cum persona testis aliqua alia compareat cognita Notario, & quæ attestetur de nomine, & cognomine ipsius testis, necnon idoneitate ejusdem ad testimonium ferendum: & ejusmodi examinibus debet interesse in Urbe ultra Notarium, Officialis specialiter deputatus ab Eminentis. Vicario; & extra Urbem, vel Vicarius Episcopi, vel aliqua alia persona insignis, & idonea ab Episcopo specialiter deputanda; alias puniatur Notarius arbitrio Sacrae Congregationis, & Ordinarius non permittat fieri publicationes.

19 Ordinarii præcipiant omnibus & singulis Parochis in eorum Diœcesibus existentibus, ut pro Matrimoniis cum exteris contrahendis non faciant publicationes in eorum Ecclesiis, nisi certiorato Ordinario, à quo, vel ejus generali Vicario priùs teneantur authenticam reportare, quod pro tali Matrimonio fuerunt examinati in eorum Tribunali, qui probant statum liberum contrahere volentium. Contravenientes autem severè puniantur.

Franciscus Ricardus S. Roman. & universalis Inquisitionis Notarius.

Anno à Nativit. D. N. Jesu Christi millesimo sexcentesimo septuagesimo, in diet. octava, die vero 30. mensis Augusti, Pontificatus autem Sanctis. in Christo Patris, & D. N. D. Clementis, Divina providentia Papæ X. anno primo, supradictum Decretum affixum, & publicatum fuit ad valvas Basilicae Principis Apostolorum, Cancellariae Apostolicae, & in acie campi Floræ de Urbe, ac Palati S. Officii ejusdem Urbis per me Petrum Paulum Desiderium, ejusdem Sanctiss. D. N. Papæ, & Sanctis. Inquisitionis Cursorem. Romæ ex Typographia Reverendæ Cameræ Apostolicae. M.DCLXX.

BULLA DOGMATICA LEONIS X. in qua distinctè exprimuntur, & damnantur errores Martini Lutheri, & sequacium cum censuris, & paenitentiis annexis.

Quos errores, & censuras &c. peropportunum erit lectori hic in promptu, & simul habere, & in propriis terminis, quibus illi authenticè damnantur.

LEO EPISCOPUS, SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Exurge Domine, & judica causam tuam, memor esto improprietorum tuorum, eorum quæ ab insipientibus fiunt tota die: inclina aurem tuam ad preces nostras, quoniam surrexerunt vulpes quærentes demoliri vineam, cuius tu torcular calcasti solus, & ascensus ad Patrem, ejus curam, regimen, & administrationem, Petro tanquam capiti, & tuo Vicario, ejusque successoribus instar triumphantis Ecclesiae commisisti. Exterminare nititur eam aper de sylva, & singularis ferus depascitur eam. Refert fusi Lutheri contumaciam, & sequitur. Pro pastoralis igitur officii, divina gratia nobis injuncti, cura quam gerimus, prædictorum errorum virus pestiferum ulterius tolerare, seu dissimulare, sine Christianæ Religionis nota, atque orthodoxæ Fidei injurya nullo modo possumus. Eorum autem errorum aliquos præsentibus duximus inserendos, quorum tenor sequitur, & est talis.

- 1 Heretica sententia est, sed usitata, Sacraenta novæ legis justificantem gratiam illis dare, qui non ponunt obicem.
- 2 In puer post Baptismum negare remanens peccatum, est Paulum, & Christum simul conculcare.
- 3 Fomes peccati, etiamsi nullum adsit actuale peccatum, moratur exentem à corpore animam ab ingressu Celi.
- 4 Imperfcta charitas morituri fert secum necessario magnum timorem, qui se solo satis est facere penam Purgatorii, & impedit introitum Regni.
- 5 Tres esse partes penitentiae, contritionem, confessionem & satisfactionem, non est fundatum in Sacra Scriptura, nec in antiquis Sanctis Christianis Doctribus.
- 6 Contritio, quæ paratur per discussionem, collationem, & detestationem peccatorum, qua quis recognat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum gravitatem, multitudinem, fœditatem, amissionem æternæ beatitudinis, ac æternæ damnationis acquisitionem, hæc contritio facit hypocritam, imo magis peccatorem.
- 7 Verissimum est proverbium, & omnium doctrina de contritionibus hucusque data præstantius, de cætero non facere, summa penitentia: optima penitentia, nova vita.
- 8 Nullo modo præsumas confiteri peccata venialia, sed nec omnia mortalia, quia impossibile est, ut omnia mortalia cognoscas. Unde in primitiva Ecclesia solum manifesta mortalia confitebantur.
- 9 Dum volumus omnia pure confiteri, nihil aliud facimus, quam quod misericordia Dei nihil volumus relinquere ignoscendum.
- 10 Peccata non sunt ulli remissa, nisi remittente Sacerdote, credit sibi remitti: imo peccatum maneret, nisi remissum crederet, non enim sufficit remissio peccati, & gratiae donatio, sed oportet etiam credere esse remissum.
- 11 Nullo modo confidas absolvvi propter tuam contritionem, sed propter verbum Christi, quodcumque solveris &c. hic, inquam, confide, si Sacerdotis obtinueris absolutionem, & crede fortiter te absolutum, & absolutus vere eris, quid sit de contritione.
- 12 Si per impossibile confessus non esset contritus, aut Sacerdos non serio, sed joco absolveret, si tamen credit se absolutum, verissime est absolutus.
- 13 In Sacramento Pœnitentia, ac remissione culpe non plus facit Papa, aut Episcopus, quam infimus Sacerdos: imo ubi non est Sacerdos, æquè tantum quilibet Christianus, etiam si mulier, aut puer esset.
- 14 Nullus debet Sacerdoti respondere se esse contritum, nec Sacerdos requirere.
- 15 Magnus est error eorum, qui ad Sacraenta Eucharistiae accedunt, huic innixi, quod sint confessi, quod non sint sibi consciæ alicujus peccati mortalis, quod præmiserint orationes suas, & preparatoria; omnes illi ad judicium sibi manducant, & bibunt: sed si credant, & confidant, se gratiam ibi consecuturos, hæc sola fides facit eos puros, & dignos.
- 16 Consultum videtur, quod Ecclesia in communi Concilio statueret Laios sub utraque specie communicandos, nec Bohemi communicantes sub utraque specie sunt heretici, sed schismatici.
- 17 Thesauri Ecclesiæ unde Papa dat Indulgencias, non sunt merita Christi, & Sanctorum.
- 18 Indulgencies sunt piæ fraudes Fidelium, & remissionses honorum onerum: & sunt de numero eorum, quæ licent, & non de numero eorum, quæ expedient.

In-

- 19 Indulgencies his qui veraciter eas consequuntur, non valent ad remissionem penæ pro peccatis actualibus debitæ apud Divinam Justitiam.
- 20 Seducuntur credentes Indulgencias esse salutares, & ad fructum spiritus utilis.
- 21 Indulgencies necessariae sunt solum publicis criminibus, & propriè conceduntur duris solummodo, & impatientibus.
- 22 Sex generibus hominum Indulgencies, nec sunt necessariae, nec utiles: videlicet mortuis, seu morituris, infirmis, legitimè impeditis, his qui non commiserunt crimina, his qui crimina commiserunt, sed non publica, his qui meliora operantur.
- 23 Excommunicationes sunt tantum externæ penæ, nec privat hominem communibus spiritualibus Ecclesia orationibus.
- 24 Docendi sunt Christiani plus diligere excommunicationem, quam timere.
- 25 Romanus Pontifex Petri successor non est Christi Vicarius super omnes totius mundi Ecclesias ab ipso Christo in B. Petro institutus.
- 26 Verbum Christi ad Petrum: Quodcumque solveris super terram, &c. extenditur dumtaxat ad ligata ab ipso Petro.
- 27 Certum est in manu Ecclesiæ, aut Papæ prorsus non esse statuere articulos Fidei, imo nec leges morum, seu bonorum operum.
- 28 Si Papa cum magna parte Ecclesiæ sic, vel sic sentiret, nec etiam erraret: adhuc non est peccatum, aut heres contrarium sentire, præsertim in re non necessaria ad salutem, donec fuerit per Concilium universale alterum reprobatum, alterum approbatum.
- 29 Via nobis facta est enervandi auctoritatem Conciliorum, & libere contradicendi eorum gestis, & judicandi eorum decreta, & confidenter confitendi quidquid verum videtur, sive probatum fuerit, sive reprobatum à quocumque Concilio.
- 30 Aliqui articuli Joannis Husz, condemnati in Concilio Constantiens, sunt Christianissimi, verissimi, & Evangelici, quos nec universalis Ecclesia posset damnare.
- 31 In omni opere bono justus peccat.
- 32 Opus bonum optime factum est veniale peccatum.
- 33 Hæreticos comburi, est contra voluntatem Spiritus.
- 34 Præliari adversus Turcas est repugnare Deo visitanti iniquitates nostras per illos.
- 35 Nemo est certus, se non semper peccare mortaliter propter occultissimum superbiae vitium.
- 36 Liberum arbitrium post peccatum, est res de solo titulo; & dum facit quod in se est, peccat mortaliter.
- 37 Purgatorium non potest probari ex Sacra Scriptura, quæ sit in Canone.
- 38 Animæ in Purgatorio non sunt securæ de earum salute, saltem omnes: nec probatum est illis aut rationibus, aut scripturis, ipsas esse nec extra statum merendi, aut augendæ charitatis.
- 39 Animæ in Purgatorio peccant sine intermissione, quandiu querunt requietum, & horrent penas.
- 40 Animæ ex Purgatorio liberatae suffragiis viventium minus beatantur quam si per se satisfecissent.
- 41 Prælati Ecclesiastici, & Principes sæculares non male facerent, si omnes sacos mendicitatis delerent.
- Damat Pontifex omnes istos errores, tanquam hereticos, & falsos, & postea prosequitur: Insuper, quia errores præfati, & plures alii continentur in libellis seu

Iii 2

scri-

scriptis Martini Lutheri , dictos libellos , & omnia dicti Martini scripta , seu prædicationes , in Latino , vel quocumque alio idiomate reperiantur , in quibus dicti errores , seu eorum aliquis , continentur , similiter damnamus , reprobamus , atque omnino rejicimus , & pro omnino damnatis , reprobatis , ac rejectis (ut præsertim) habeti volumus , mandantes in virtute sanctæ obedientiæ , & sub penitentia pœnitentis eo ipso incurrendis , omnibus , & singulis utriusque sexus Christi Fidelibus superius nominatis , ne hujusmodi scripta , libellos , prædicationes , seu schedulas , vel in eis contenta , capitula , errores , aut articulos supradictos continentia , legere , asserere , prædicare , laudare , imprimere , publicare , sive defendere , per se , vel alium , seu alios , directe , vel indirecte , tacite , vel expressè , publicè , vel occultè , aut in dominibus suis , sive aliis publicis , vel privatis locis tenere quoquomodo præsumant : quinimo illa statim post harum publicationem ubicumque fuerint per Ordinarios , & alios supradictos diligenter quaesita , publicè , & solemniter , in præsentia Cleri , & Populi , sub omnibus & singulis supradictis pœnis comburant.

In clausulis autem posterioribus Pontifex pergit præscribere Lutherum , & adherentibus , ut resipiscant ; non resipescentes post elapsos sexaginta dies , capiendos Fidelibus indicit . Loca , in quibus illi commemorabuntur , interdicto subjicit . Derogat priuilegiis , si quæ essent his opposita , mandat excommunicari alios , si qui impedirent Bulla publicationem ; quam postea debet factam etiam ipse testatur in diplomate edito anno sequenti , quo Lutherum , & sequaces , adhuc contumaces excommunicatum , & alias pœnas incurrisse declarat . Data est hæc Bulla , quæ integrè continetur in tomo primo Bullariorum Romani edit . Lugdun . pag . 614 . , apud S . Petr . 17 . Kalend . Julii 1520 .

ARTICULI QUIDAM PARTICULARES JOANNIS VIVCLEFI INTER ALIOS DAMNATI A MARTINO V. PONT. IN BULLA,
quæ incipit : Inter cunctas Pastoralis Curæ solicitudines .

Substantia panis materialis , & similiter substantia vini materialis remanent in Sacramento Altaris .

Accidentia panis non manent sine subjecto in eodem Sacramento .

Christus non est in eodem Sacramento identice , & realiter in propria præsencia corporali .

Si Episcopus , vel Sacerdos existat in peccato mortali , non ordinat , non consecrat , non conficit , non baptizat . Non est fundatum in Evangelio , quod Christus Missam ordinaverit .

Si homo fuerit debet contritus , omnis confessio exterior est sibi superflua , & inutilis .

Contra Scripturam Sacram est , quod viri Ecclesiastici habeant possessiones .

Prælatus excommunicans Clericum , qui appellavit ad Regem , vel ad Consilium Regni , eo ipso traditor est Regis , & Regni .

Nullus est Dominus civilis , nullus est Prælatus , nullus est Episcopus , dum est in peccato mortali .

Populares possunt ad suum arbitrium dominos delinquentes corriger .

Decimæ sunt paræ eleemosynæ , & possunt parochiani propter peccata suorum Prælatorum ad libitum suum eas auferre .

Om-

Omnis sunt simoniaci , qui se obligant orare pro aliis , eis in temporalibus subvenientibus .

Omnia de necessitate absoluta eveniunt .

Ingredientes Religionem , aut aliquem Ordinem , eo ipso inhabiles sunt ad observanda divina præcepta , & per consequens ad pervenientum ad Regnum Cœlorum , nisi apostataverint ab eisdem .

Ditare Clerum est contra regulam Christi .

Ecclesia Romana est Synagoga Satanæ , nec Papa est proximus & immediatus Vicarius Christi , & Apostolorum .

Juramenta illicita sunt , quæ flunt ad corroborandum humanos contractus , & commercia civilia . Ibidem alia cum Lutero , & aliis hereticis fere communia .

Data est prædicta Bulla Constantiae (ubi à Concilio damnatus Wiclefus) 8 . Kalend . Martii , Pontificatus Martini V. anno primo : & reperitur in Bullario Romano , ejusd . Edit . tom . I . pag . 311 .

URBANUS EPISCOPUS , SERVUS SERVORUM DEI Ad perpetuam rei memoriam .

In eminenti Ecclesiæ Militantis Sede , meritis licet imparibus , constituti , sedulo meditamus , ut quæ ad Fidei Catholicae conservationem à prædecessoribus nostris providè statuta & ordinata sunt , firmiter , & perpetuo observentur , & cum opus sit , nostræ auctoritatis munimine confirmentur . Dudum siquidem à fœl. recordat . Pio Papa V. prædecessore nostro emanavit Constitutio tenoris subsequentis , videlicet : Pius Episcopus , servus servorum Dei , ad futuram rei memoriam . Ex omnibus afflictionibus , quas in hoc loco à Domino constituti , tam luctuoso tempore sustinemus , ille animum nostrum præcipue excruciat dolor , quod Religio Christiana tantis jam pridem turbinibus agitata , nobis quotidie propositis opinionibus conficitur , Christique populus antiqui hostis suggestione discessus , in alios , atque alios errores passim , & promiscue deferatur . Quantum vero ad nos attinet , totis viribus connamur , ut illi simul , atque prosiliunt , penitus opprimantur . Magno enim mœrore afficimur , quod plerique spectatae aliqui probitatis , & doctrinæ in varias sententias offensionis , & periculi plenas , tum verbo , tum scriptis prorumpunt , deque eis etiam in scholis invicem controyersantur , cuiusmodi sunt sequentes .

1. Nec Angeli , nec primi hominis adhuc integri merita recte vocantur gratia .

2. Sicut opus malum ex natura sua est mortis æternæ meritorium , sic bonum opus ex natura sua est vita æternæ meritorium .

3. Et bonis Angelis , & primo homini , si in statu illo perseverasset usque ad ultimum vitæ , felicitas esset merces , & non gratia .

4. Vita æterna homini integro , & Angelo promissa fuit intuitu bonorum operum , & bona opera ex lege naturæ ad illam consequendam per se sufficiunt .

5. In promissione facta Angelo , & primo homini continetur naturalis justitia constitutio , qua pro bonis operibus , sine alio respectu , vita æterna justis promittitur .

6. Naturali lege constitutum fuit homini , ut si in obedientia perseveraret , ad eam vitam pertransiret , in qua mori non posset .

7. Primi hominis integri merita fuerunt primæ creationis munera ; sed juxta modum loquendi Scripturæ Sacrae non recte vocantur gratia : quo fit , ut tantum merita , non etiam gratia debeant nuncupari .

In